

Viðmerking

Góðvarin maður fær seinastur himmiríki

Verkaðanin: „Hvussu beina vit sum skjótast fyrri handilssáttmálanum við ES“ er komin undir land, og mangt bendir nú á, at endaliga lotan at lata føroyska samfelagið fara sama veg er komin undir land eisini.

Miðvísar áttanin hjá teimum, ið skipaðu fyrri var líka so einföld, sum úrslitið var gott – sæð við teirra eygum. Frá føroyskari síðu skuldi boðast frá, at vit vildu stríðast og strevast fyrri at gerast partur av ES-marknaðinum og ongum øðrum, og afturfyrri skuldi so ES gera verandi sáttmála so tvørligan sum gjørligt.

Samsvarandi hesi kós hava so Føroyar havt ein óhugnaliga greiðan politikk saman við ES. Kósin varð sett út í teimum samgonguskjølum, ið flestallir flokkar á tingi bundu seg til í skiftandi umförum.

„Møguleikarnir fyrri gagnligastu marknaðaratgongd til ES verða kannaðir“ – er orðingin, ið bant samgongurnar saman, og sum Tinganes valdi sum eini greið boð til Danmarkar og ES um, at tær almennu Føroyar ongan áhuga høvdu fyrri øðrum marknaðum enn teirra.

Handilssáttmálin er soleiðis orðaður, at Føroyar,

ætla tær at økja um mennigarmøguleikarnar í sáttmálanum, positivt skulu koma við grundgívnunum áheitanum um hetta. Harafturat er eisini ásett, at felagsskapurin fer at umhugsa at betra um møguleikarnar fyrri atgongd fyrri ávisum vörum, kemur áheitan úr Føroyum um hetta.

Áheitanin úr Føroyum hevur seinastu 2 árin verið beint tvørturímóti hesum ásetingum.

„Kannid okkum øll viðurskifti ES-Føroyar, sum hava týðning fyrri støðutakan politikaranna til framtíðarsamvinnu partanna millum“ – var nevndarsetningurin, ið skuldi vera tað berandi undir tjakinum um marknaðarviður-skifti Føroyar frammyvir, og eini greið boð til Danmarkar og ES um, at føroyingar einans hugdu teirra veg.

Leggið til merkis, at onginn annar marknaður í heiminum skuldi kannast, og framvegis er eingin annar marknaður kannaður. Úrslitið av arbeiðinum hjá føroysku ES-nevndini er sostatt tað einasta, ið lögtingið hevur at taka støðu til, nú tað í skundi skal viðgera hetta mál sum valkost til einki.

Verkumannafylkingin,

Javnaðarflokkurin og Gl. Sjálfstýri siga seg framvegis ikki at vera ES-flokkar, meðan øll vanlig fólk nú duga at siggja, at soleiðis sum hesir flokkar skriva seg fastar hvørja ferð høvið býðst, so kunna teir ikki vera nakað annað.

Einsamallan lótu tey lögmann fara til Bruxelles at taða lendið, meðan tað parlamentariska stigið við túrinum hjá Uttanlandsnevndini kom 1-2 ár ov seint. Nú kundi nevndin eins væl verið farin út í Tinganes at skoða tað sorlaða búgvið. Løgmaður, fólkaflokkur, feskir og tránadír sosialdemokratir skiftast um at boða frá, at nú eru vit komin hartil, at einki er at gera. ES gevur ongar smódrar úttan at fáa nakað afturfyrri. Sum um tað var nakað nytt.

KANN LØGTINGIÐ BRÚKA EIN LØGMANN, IÐ IKKI VIRDIR LØGTINGINS VIJLA?

Løgmaður hevur í greiðari andsøgn til lögtingsins vilja, ið er handilssáttmálin, verið á Flatlondum og í Bruxelles og varpað út, at føroyingar fara at kanna limaskapstreymirnar í ES, og at teir hava sett nevnd til at fyrireika henda setning. Harafturat hava teir ongan

áhuga fyrri restini av heims-marknaðinum.

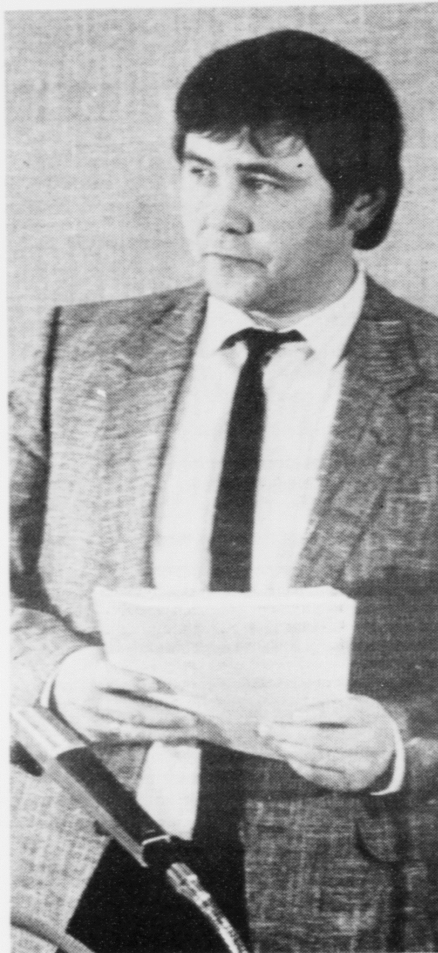
Hvadan hevur lögmaður hesar heimildir? Fólkid vrakaði ES-møguleikan í sínari tíð, og lögtingið hevur einans vilja til at halda handilssáttmálan.

Atsóknin, at beina fyrri Føroyum er eydnast Edmundi Joensen sera væl. Handilsligu áhugamálini hjá teimum almennu Føroyum hava verið undirgrivin av einum lögmanni, ið ongan parlamentariskan meiriluta hevur aftan fyrri seg, og so marghættligt tað enn kann tykjast, so er framvegis eingin meiriluti imóti hesum politiska skaðafugli á tingi.

ES er himmalfeigið um at hava so góðar viðspælara í Føroyum. Tað einasta hesin ríkasti marknaðurin í heiminum ikki eigur nóg mikið av, er fiskiríkdomi, olju og rásarumi til havs, men nú eru glottar fyrri stavn.

Borðreitt er av góðvarnum føroyingum, sum fyrri eina tollfríða rækju hava slept sær alt og øllum av hondum fyrri tíð og ævir.

Hergeir Nielsen

Latið fólk, sum eru í trupulleikum sleppa at heva eftirløn

Føroyskir skattaborgarar hava nógvar milliónir standandi í eftirlønartryggingum. Hetta er peningur, sum er spardur upp við skattafyrimunum. Vit halda, tað hevði verið vert at skapt ein møguleika fyrri, at hesin peningur, sum í lótu liggur deyður, verður latin leysur og harvið kann koma føroyska búskapinum til góðar, stendur í tíðindabrevinum frá grannskoðara-felagnum Rasmussen & Weihe

Tað finnst nógvar góðar grundir fyrri at hava eftirlønarpásparringar. Her skulu nevast tær:

- 1) Sæð frá einum samfelagsligum sjónarmiði vil ein eftirlønarpásparring savna kapital, ið kann vera við at fígga iløgur í vinnulivinum. Men í føroyska búskapinum er tað ikki tørvurin á kapitali, ið er størri trupulleikin.
- 2) Tann einstaki borgarin tryggjar sær størri inntøku og betri livikør, tá hann er komin til pensjónsaldur. Men hjá teimum, sum dagliga ikki fáa endarnar at

røkka saman, telur nútíðin meira enn framtíðin. Tá peningur ikki er til mat ella skógvir til børnini, er eftirlønarpásparringin neyvan nokur heilag kúgv.

HVUSSU SKAL UPPSPARINGIN GEVAST LEYS?

Gerast skal ein lóg, ið loyvir, at kapitalpensjóninir kunnu hevast innan árslok í 1996, imóti at rindað verður eitt avgjald upp á 35% (tað er sama avgjald, sum eftir galdandi reglum), og at lútauppsparingar kunnu hevast, imóti einum avgjaldi upp á 40% (við

vanligari útgjalding vildi hetta verið vanlig skattskyldug inntøka). Eigarnir avgera sjálvir, um teir vilja brúka henda møguleika. Galdandi reglur um eftirlønarpásparringar skulu varðveitast. Tað merkir, at gjaldast kann inn í 1996 og frammyvir sum vanligt. Tað er bert í 1996, at loyvt verður at heva í ótíð.

HVØRIA ÁVIRKAN FÆR LÓGIN?

Mett verður, at eini 300 milliónir krónur standa í kapital- og lútauppsparingum í Føroyum og ein ókend

upphædd úttanfyri Føroyar. Verða 250 milliónir hevadar, so gevur hetta landskassanum eina eyka inntøku upp á umleið 90 milliónir kr., og eigarnir sjálvir fáa hinar 160.

Peningurin, sum eigarnir fáa, kann brúkast til:

- 1) Niðurgjalding av lánum í samband við skuldar eftirgeving
- 2) Privatnýtslu
- 3) Innskot av eginpeningi í vinnulívið.

Úttan mun til hvussu peningurin verður nýttur, vil hetta fáa eina positiva

ávirkan á borgarar og samfelagið. Mong eru í dag í teirri løgnu støðu, at tey klára ikki sínar skyldur, samstundis sum tey eiga væl av peningi innistandandi sum eftirlønarpásparring (ið lángevarar ikki kunnu fara eftir), og hvønn mánað spara tey 15% av lønini upp (sum summir sáttmálar áseta). Fingu tey hendur á peningi, sum í dag er bundin, kundu tey fingið avtalar við sínar lángevarar og harvið eina endaliga løysn á privatum økonomiskum trupulleikum.

Vit leggja dent á, at hetta

skal vera ein frivillig skipan. Eingin skal kunna tvingast til at heva sína eftirlønarpásparring, um hann ikki sjálvur vil.

Í uppskotinum eru fleiri aspekt, sum tað ikki ber til at viðgera her, men vit eru altíð fúsir at viðgera uppskotið saman við áhugaðum.